

Confirmatory factor analysis Questionnaire of violence in dating relationships

Hana. Asadi¹, Ali. Rezaee Sharif^{2*} & Ali Sheikhul Islami³

1. Ph.D student, Department of Psychology, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran
2. Associate Professor, Department of Psychology, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran
3. Associate Professor, Department of Psychology, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran

ARTICLE INFORMATION

Article type

Original research

Pages: 44-53

Corresponding Author's Info

Email: rezaeisharif@uma.ac.ir

Article history:

Received: 2022/02/26

Revised: 2022/07/01

Accepted: 2022/07/10

Published online: 2022/09/07

Keywords:

Violence in relationships between boys and girls, Confirmatory factor analysis, reliability, validity, adolescents, Youth

ABSTRACT

Background and Aim: Questionnaire of violence in friendship between girls and boys, Short form with 20 questions, measures five dimensions of abuse in the emotional interpersonal relationships of adolescents and youngs. Detachment, Humiliation, Coercion, Physical& Sexual. The present study was conducted with the aim of analyzing the confirmatory factor of the questionnaire of violence in friendship between girls and boys. **Methods:** This research was of the type of Validation, After translating the questionnaire into Farsi Its final form on 230 people It was done with the average age of 15 to 25 years who were selected from the available society. **Results:** In the present study Data analysis results Through confirmatory factor analysis as well as internal consistency Both for the whole test and for each of the factors provide good and satisfactory fit indices. Validation results based on Cronbach's alpha It was calculated for the subscales of the questionnaire as well as the whole questionnaire that the values of the subscales and the whole questionnaire are at a high level. **Conclusion:** The following conclusions can be drawn from the results of this study that this scale is a reliable and valid tool for evaluating violence in friendship relationships between girls and boys in teenagers and youngs.

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article:

Asadi, H., Rezaee Sharif, A., & Sheikhul Islami, A. (2022). T Confirmatory factor analysis Questionnaire of violence in dating relationships. *jayps*, 3(1): 44-53

تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه خشونت در روابط دوستیابی

هانا اسدی^۱، علی رضایی شریف^{۲*} و علی شیخ‌الاسلامی^۳

۱. دانشجوی دکتری گروه روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۲. دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۳. دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>زمینه و هدف: پرسشنامه خشونت در روابط دوستی میان دختران و پسران، فرم کوتاه با ۲۰ سؤال، پنج بعد سوء استفاده را در روابط بین فردی عاطفی نوجوانان و جوانان اندازه‌گیری می‌کند. جدایی، تحقیر، اجبار، خشونت فیزیکی و جنسی. لذا پژوهش حاضر با هدف تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه خشونت در روابط دوستی میان دختران و پسران انجام شده است. روش پژوهش: این پژوهش از نوع هنجاریابی بوده، پس از ترجمه پرسشنامه به فارسی فرم نهایی آن بر روی ۲۳۰ نفر با میانگین سنی ۱۵ تا ۲۵ سال که از جامعه در دسترس انتخاب شدند انجام شد. یافته‌ها: در مطالعه حاضر نتایج تحلیل داده‌ها از طریق تحلیل عاملی تأییدی و همچنین سازگاری درونی، هم برای کل آزمون و هم برای هر یک از عوامل، شاخص‌های برازش خوب و رضایت‌بخشی را ارائه می‌دهند؛ نتایج حاصله از اعتبار سنجی بر اساس آلفای کرونباخ، برای خرده مقیاس‌های پرسشنامه و همچنین کل پرسشنامه محاسبه شد که مقادیر خرده مقیاس‌ها و کل پرسشنامه در سطح بالایی است. نتیجه‌گیری: از یافته‌های این مطالعه چنین نتیجه‌گیری می‌شود که این مقیاس، ابزاری قابل اعتماد و روا برای ارزیابی خشونت در روابط دوستی با جنس مقابل در نوجوانان و جوانان است.</p>	<p>نوع مقاله: علمی- پژوهشی صفحات: ۴۳-۴۴ اطلاعات نویسنده مسئول ایمیل: rezaeisharif@uma.ac.ir</p> <p>سابقه مقاله تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۲/۰۷ تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۱۰ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۴/۱۹ تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۵/۱۷</p> <p>واژگان کلیدی خشونت در روابط میان دختران و پسران، تحلیل عاملی تأییدی، اعتبار، روایی، نوجوانان، جوانان</p>

انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است. تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

شیوه استناد به این مقاله

اسدی، ه.، رضایی شریف، ع.، و شیخ‌الاسلامی، ع. (۱۴۰۱). تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه خشونت در روابط دوستیابی. *دوفصلنامه مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان*، ۳(۱): ۴۳-۴۴

مقدمه

جهانی^۵ (۲۰۱۰) و با خطرات جدی کوتاه مدت و بلندمدت سلامت در حوزه های روانی، رابطه ای و جنسی همراه است (اشلمن و لوندوسکی^۶، ۲۰۱۲). خشونت شریک صمیمی، به عنوان رفتارهایی تعریف می شود که باعث آسیب فیزیکی، جنسی و یا روانی به شریک زندگی فرد در یک رابطه دوستی می شود (کورنلیوس و رسیگی^۷، ۲۰۰۷). تقریباً از هر چهار زن، یک نفر و از هر پنج مرد، یک نفر در یک رابطه صمیمی، خشونت فیزیکی را تجربه کرده است (فرهت، هاینی، سامرست-رینگلد، بروکس-راسل، و ایانوتی، ۲۰۱۵؛ نیولون، تارپ، لاتزمن، واله، کوا، برتون و ویولو-کانتور، ۲۰۱۵). خشونت فیزیکی که در رابطه با شریک صمیمی رخ می دهد، در دهه های گذشته توجه فزاینده ای را به خود جلب کرده است و به پیامدهای بهداشتی و اقتصادی عمیق و گسترده ی آن در سطح فردی، خانوادگی و اجتماعی پرداخته شده است (کونا و آبرونهوسا، ۲۰۱۳؛ کوییک، مک نیلی و کالینز، ۲۰۱۶؛ نوو، فارینا، سیجو، و آرس، ۲۰۱۲؛ گارسیا کونتو، لویز-سپرو، رودریگز-دیاز، برینگاس-مولدا، پائینو-کوسدا و رودریگز-فرانکو، ۲۰۱۵). سوء استفاده در روابط صمیمانه در تمام زمینه های اجتماعی-اقتصادی و جهت گیری های جنسی مشاهده شده است (گلس، پرین، هانسن، کمپیل، گاردنر و بلوم، ۲۰۰۸؛ رویز-هرناندز، گارسیا جیمینز، لور-استبان و گودوی-فرناندز، ۲۰۱۵؛ لور-استبان، گارسیا-جیمینز، رویز-هرناندز و گودوی-فرناندز، ۲۰۱۵). خشونت شریک صمیمی یک مشکل اجتماعی و بهداشتی گسترده است که میلیون ها نفر را در سراسر جهان تحت تاثیر قرار می دهد (لوئیس رودریگز-فرانکو، جونل جواروس-باستررتکسیاب، سوزانا پائینو-کوئساداک، خوان هررود، فرانسیسکو خاویر رودریگز-دیاز، ۲۰۲۲). استفاده از پرخشگری علیه شریک صمیمی، پیش بینی کننده استفاده ی یک فرد از پرخشگری، علیه شریک صمیمی بعدی است. یافته ها نشان می دهد که مردان و زنان ممکن

نوجوانی دوره ای از رشد است که در آن روابط نزدیک و صمیمی با جنس مخالف در آن شکل می گیرد. اگر چه بسیاری از روابط سالم و حمایتی هستند اما خیلی از مواقع رفتارهای قهری و پرخشگرانه با فراوانی هشداردهنده ای رخ می دهد (ولف، اسکات، رایترز-جافه، وکرله، گراسلی و استراتمن، ۲۰۰۱). یکی از مهمترین هیجانات فراگیری که نقش بسزایی در روابط بین فردی دارد و از دیرباز مورد توجه جامعه شناسان و روانشناسان مختلف بوده است، خشونت^۱ است (لرنر و کلتنر^۲، ۲۰۰۱). تخمین زده شده است که ۱۴ درصد از مردان و ۲۲ / ۳ درصد از زنان برخی از اشکال خشونت فیزیکی شدید را از سوی شریک عاطفی خود تجربه کرده اند (بریدینگ، اسمیت، باسیل، والترز، چن و مریک^۳، ۲۰۱۱). پرخشگری و رفتارهای خشونت آمیز، نوعی از اعمال خشونت علیه دیگران است که می تواند باعث آسیب یا صدمه به دیگران شود. پرخشگری و خشونت در افراد، از سنین خردسالی وجود داشته؛ در طول زمان تداوم یافته و در نوجوانی و بزرگسالی ادامه می یابد. با این حال میتوان بیشترین میزان بروز و ظهور پرخشگری را به دوران نوجوانی و جوانی نسبت داد. روانشناسان معتقدند که پرخشگری ریشه بسیاری از مشکلات روانی و رفتاری نوجوانان است (انصاری و طاهری، ۱۴۰۰). امروزه، به دلیل مشکلاتی از جمله؛ بیکاری، فقر مالی، فشارهای اجتماعی و روانی حاصل از فضای مجازی، میزان خشونت و رفتارهای پرخشگرانه در میان نوجوانان و جوانان افزایش یافته است (اشرفی، ۱۳۹۲). از جمله ی خشونت ارتباطی، خشونت از طرف شریک صمیمی یا خشونت خانگی است، که شامل آزار جسمی، روانی و جنسی و نیز رفتارهای کنترلی علیه شریک جنسی است (پرتقی، مانکا، رودریگز-فرانکو، کورسیو^۴، ۲۰۱۵). مطالعات متعدد نشان داده است که خشونت در روابط عاشقانه در زندگی جوانان در کشورهای مختلف بسیار شایع است (سازمان بهداشت

6. World Health Organization
7 Eshelman & Levendosky
8. Cornelius & Resseguie

1. violence
3. Lerner and Keltner
4. Briding , Smith, Basil, Walters, Chen, Merrick
5. perseghi, Manca, Rodriguez-Franco, Curcio

جوانان را می‌سنجد، بیشتر برجسته می‌کند (شوری، برادسفیلد، فبرس، کورنلیوس، زوکوسکی، ساجه و استوارت^۶، ۲۰۱۲). با وجود این، ابزارهای کمی برای ارزیابی تجربیات خشونت در رابطه دوستی در میان نوجوانان و جوانان ایجاد و ساخته شده است. بررسی‌های قبلی (آلمندروس، گامز-گوادیکس، کاروبلس، رودریگز-کاربالیرا، و پورو^۷؛ ۲۰۰۹؛ هاپس و املیانچیک، ۲۰۰۹؛ لویز-سپرو، رودریگز-فرانکو، و رودریگز-دیزا، ۲۰۱۶؛ رابین، جنینگز، کمپبل و بایر-مریت، ۲۰۰۹)، تنها به سه ابزار معتبر موجود اشاره دارد؛ پرسشنامه تعارض در رابطه دوستی نوجوانان (ولف و همکاران، ۲۰۰۱)، که هم ارتکاب و هم قربانی شدن را ارزیابی می‌کند و با نمونه‌های کانادایی، مکزیکی و اسپانیایی تأیید شده است؛ پرسشنامه ی خشونت ایجاد شده برای دختران در دوران نوجوانی (لاوی و ویزینا^۸، ۲۰۰۱)، که بزه دیدگی را می‌سنجد و با نمونه کانادایی تأیید شده است و دیگری، پرسشنامه خشونت در روابط دوستی میان دختران و پسران (رودریگز-فرانکو، آنتونا، رودریگز-دیزا، هررو، و نیوز، ۲۰۰۷؛ رودریگز-فرانکو و همکاران، ۲۰۱۰)، که قربانی شدن در رابطه را ارزیابی می‌کند و با نمونه‌های اسپانیایی، مکزیکی و آرژانتینی تأیید شده است. یک تعریف تجربی از چیستی خشونت، توسعه ی ابزارهای متمرکز بر روابط دوستیابی را کاملاً موجه می‌کند (شینکل^۹، ۲۰۱۰). بسیاری از نویسندگان ادعا کرده اند که به یک ابزار استاندارد برای اندازه گیری خشونت در رابطه دوستی در میان جوانان نیاز است (مولفوردو بلاچمن-دمنر^۹، ۲۰۱۳). ارتباط با جنس مخالف بر طبق تحقیقات در جامعه ایرانی هم رو به افزایش است نتایج تحقیق پیمایشی (خلج آباد ی فراهانی و مهریار، ۱۳۸۹)، بیانگر آن بود که حدود نیمی از دختران ارتباطات دوستی با جنس مخالف را

است به دلایل مختلف نسبت به شرکای صمیمی پرخاشگر باشند (پرثقی و همکاران ۲۰۱۵). پرخاشگری در روابط عاشقانه ی نوجوانان به دلیل شیوع آن، مشکل مهمی است زیرا ۲۵ تا ۵۰ درصد نوجوانان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (منسینی ای، نوسنتینی ای^۱، ۲۰۰۸). سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۱۳ اعلام کرد، خشونت نه تنها یک موضوع سیاسی و قانونی بلکه عمدتاً یک مشکل بهداشت عمومی است. چنین نوع خشونتی ماهیت جنسیتی قوی دارد، زیرا بیشترین درصد خشونت های صمیمی علیه دختران و زنان در سطوح مختلف روابط فردی و اجتماعی اعمال می‌شود (آلفارو-اورکیولا^۲، ۲۰۲۰). اگر در نظر بگیریم که روابط در این سن را می‌توان نقش‌ها، رفتارها و نگرش‌هایی در نظر گرفت که خشونت را در بزرگسالی تقویت می‌کند، ارتباط بررسی خشونت در این دوره زندگی را می‌توان بررسی و اهمیت توسعه برنامه‌های پیشگیری اولیه را برای این افراد برجسته کرد (ویلیامز جی آر، غندور آر ام، کوب جی^۳، ۲۰۰۸). ویژگی های روابط قبلی ممکن است در تداوم پاسخ تهاجمی به تعارض در یک رابطه دوستی جدید تأثیرگذار باشد (لوتیس رودریگز-فرانکو و همکاران، ۲۰۲۲). از منظر پیشگیری اولیه، تخمین دقیق شیوع خشونت در روابط دوستی نه تنها به دلیل تأثیر فوری آن بر افراد جوان درگیر در خشونت، بلکه به دلیل پیامدهای درازمدت، بسیار مهم است (لین و چیاو^۴، ۲۰۲۰). در کنار مصاحبه‌ها، آزمون‌های روان‌سنجی، ابزارهای پایه‌ایی هستند که توسط روان‌شناسان برای اندازه‌گیری، تحلیل و درک رفتار انسانی استفاده می‌شوند. با این حال، چندین نویسنده در مورد فقدان مطالعاتی که در آن تغییرات رفتاری را در طول زمان ارزیابی می‌کنند، توافق دارند (دی گریس و کلارک^۵، ۲۰۱۲)؛ و این نیاز به توسعه ابزارهای ارزیابی، که تجربیات ارتباطی نوجوانان و

6. Shorey , Bradfield, Febres, Cornelius, Zucosky, Sage, Stuart
7. Lavoie & Vèzina
8. Schinkel
9. Mulford & Blachman-Demner

1. Menesini E, Nocentini A
2. Alfaro-Urquiola
3. Williams JR, Ghandour RM, Kub JE
4. Lin&Chiao
5. De Grace & Clarke

استفاده گردید. روایی سازه ی این مقیاس، به دو روش ضریب همبستگی پرسشنامه با خرده مقیاسهای آن و تحلیل عاملی تاییدی، مورد بررسی قرار گرفت. تحلیل داده ها با کمک نرم افزار spss26 و Amos24 انجام گرفت.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه خشونت در روابط دوستی بین دختران و پسران (DVQ-R)^۲: این پرسشنامه در ابتدا توسط رودریگز-فرانکوئیتال در سال ۲۰۰۷، برای اندازه گیری قربانی شدن در روابط دوستی در نوجوانان و جوانان، در اسپانیا ساخته و هنجاریابی شد. نسخه اولیه آن شامل ۴۲ سوال و هشت خرده مقیاس بود؛ جدایی (۸ سوال)، تحقیر (۸ سوال)، اجبار (۸ سوال)، جنسی (۶ سوال)، خشونت (۵ سوال)، تحقیر جنسیتی (۵ سوال)، تنبیه عاطفی (۳ سوال)، استفاده ابزاری (۳ سوال). با این وجود، مقیاس اصلی برای کاربرد گسترده، بیش از حد طولانی در نظر گرفته شد و فرم کوتاه آن با ۲۰ سوال و ۵ خرده مقیاس برای تسهیل کاربرد آن ساخته و هنجاریابی شد (فرانسیسکو خاویر رودریگز-دیاز، خوان هرروا، لوئیس رودریگز-فرانکوئیت، کارولینا برینگاس-مولداک، سوزانا جی. پائینو-کوئزاد، بتاتریز پرز، ۲۰۱۷)؛ که این ابزار کاهش یافته جایگزین، مدلی به صرفه تر، متشکل از پنج خرده مقیاس (هر خرده مقیاس از چهار سوال تشکیل شده است) شد. خرده مقیاس های مدل جایگزین شامل: جدایی، تحقیر، اجبار، خشونت و جنسی بود. این ابزار، برای اندازه گیری قربانی شدن در رابطه دوستی بین دختران و پسران، مورد استفاده قرار گرفت. پرسشنامه ی خشونت در رابطه دوستی از ۲۰ آیتم تشکیل شده است، که پنج شکل مختلف از قربانی شدن را در یک رابطه صمیمی اندازه گیری می کند: فیزیکی (یعنی شما را کتک زده است)، جنسی (یعنی پافشاری بر لمس شما به روش ها و در مکان هایی که شما دوست ندارید و نمی خواهید)، تحقیر (یعنی شما را مورد انتقاد قرار می دهد، شما را دست کم می گیرد،

تجربه نموده اند. نتایج تحقیقی که بر روی دانشجویان شهر تهران که به تازگی متأهل شده اند نشان می دهد که ۴۷/۷ درصد از زنان و ۴۸/۸ درصد از مردان، معاشرت عاطفی و ۱۱/۶ درصد از زنان و ۲۰/۳ درصد از مردان، معاشرت پیشرفته ی (فیزیکی و جنسی) قبل از ازدواج را تجربه نموده اند. می توان گفت داشتن دوستی از جنس مخالف در گروه دوستان در جامعه امروزی ایران به یک ارزش و برقراری رابطه با جنس مخالف به یک هنجار تبدیل شده است. رابطه با جنس مخالف همیشه به شکل ایده آل آن اتفاق نمی افتد و بعضاً افراد در این رابطه دچار آسیب هایی از جمله سوء استفاده های جسمی و جنسی خواهند شد (خلج آبادی فراهانی، ۱۳۹۱). روابط عاشقانه، ممکن است بر بسیاری از جنبه های رشد نوجوانان مانند روابط خانوادگی، روابط با همسالان، رشد هویت، عملکرد تحصیلی و رشد تمایلات جنسی تأثیر بگذارد (فورمن دلیو، شفر ال، ۲۰۰۳). با توجه به اینکه این روابط، در جامعه ایران هم به وفور اتفاق می افتد و تا به حال پژوهشی به طور مستقیم به این مقوله نپرداخته است، هدف پژوهشگران از انجام این پژوهش، دستیابی به ابزاری برای شناسایی آسیب های این روابط و آگاه کردن جامعه نوجوان و جوان نسبت به این امر است تا با منطبق و آگاهی بیشتری وارد اینگونه روابط شوند تا از آسیب های احتمالی در این روابط پیشگیری کنند.

روش پژوهش

از آنجاکه هدف پژوهش حاضر، هنجار کردن فرم کوتاه پرسشنامه خشونت در رابطه دوستی بین دختران و پسران است، طرح پژوهشی، توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل ۲۳۰ نفر با میانگین سنی ۱۵ تا ۲۵ سال بود که از جامعه در دسترس انتخاب شدند. به منظور آماده سازی پرسشنامه، از روش ترجمه مجدد استفاده گردید. جهت تحلیل داده ها، از آلفای کرونباخ برای بررسی پایایی و از روایی سازه برای کسب اطمینان

1. Furman W, Shaffer L
2. Dating Violence Questionnaire-R

گیری می شود. به گزارش دیاز، آلفای کرونباخ برای این مقیاس، بالای ۰/۸۵ محاسبه شده است و همچنین CFI و RMSEA آن به ترتیب ۰/۹۵ و ۰/۱۷ محاسبه گردیده که بر برازش خوب و قابل قبول دلالت دارد.

نیز در فرآیند پژوهش مفید و موثر خواهد بود. ۶۴،۸ درصد نمونه مورد مطالعه را دختران و ۳۵/۲ درصد را پسران تشکیل داده اند. از مجموع ۲۳۰ نفر نمونه مورد مطالعه، ۹۰ نفر در سن ۱۵ تا ۲۰ سالگی، ۱۴۰ نفر در سن ۲۰ تا ۲۵ سالگی قرار داشتند.

یا عزت نفس شما را تحقیر می کند)، جدایی (یعنی هیچ مسئولیتی را در رابطه ی شما با یکدیگر، بر عهده نمی گیرد) و اجبار (از نظر فیزیکی شما را از رفتن به جایی باز داشته است). هر بعد با استفاده از مقیاس پنج درجه ای لیکرت از ۰ (هرگز) تا ۴ (همیشه)، با چهار سوال اندازه

یافته‌ها

در هر پژوهش، آمار توصیفی و بررسی متغیرهای جمعیت شناختی یکی از بخشهای مهم آن فرآیند محسوب می‌شود، که در جای خود از اهمیتی قابل ملاحظه برخوردار است؛ لذا تحلیل این بخش از داده ها

مقیاس	آلفای کرونباخ
اجبار	۰/۹۴
جدایی	۰/۸۲
تحقیر	۰/۸۱
جنسی	۰/۹۳
خشونت	۰/۸۲
کل پرسشنامه	۰/۹۱

کل پرسشنامه، محاسبه گردید که مقادیر خرده مقیاس‌ها و کل پرسشنامه در سطح بالایی است.

طبق نتایج به دست آمده در جدول ۱، ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاسهای پرسشنامه و همچنین

شاخص برازش	دامنه مورد قبول	مقدار مشاهده شده	ارزیابی شاخص برازش
Fit index	Domain accepted	The observed value	Evaluate fit index
RMSEA	<0.08	۰/۶۲	مناسب
IFI	>0.9	۰/۹۱	مناسب
CFI	>0.9	۰/۹۱	مناسب
NNFI	>0.9	۰/۹۳	مناسب
NFI	>0.9	۰/۹۴	مناسب
RFI	>0.9	۰/۹۲	مناسب
GFI	>0.9	۰/۹۰	مناسب
DF	<3	۱/۸۸	مناسب

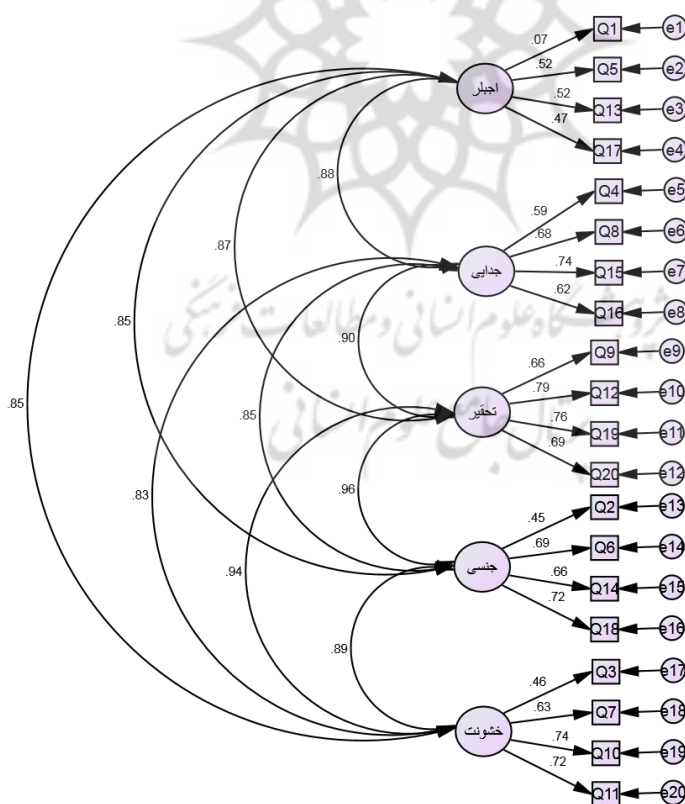
مقادیر به دست آمده و حدود مجاز این مقادیر، می توان گفت که در مجموع، مدل تحلیل عاملی تاییدی در جهت تبیین و برازش، از وضعیتی مناسب برخوردار است.

بر اساس جدول ۲، خطای ریشه ی میانگین مجذور میانگین تقریب (RMSEA)، برابر با ۰/۰۶۲ است که از میزان ملاک کوچکتر است و در نتیجه برازش مدل را تایید می کند؛ همچنین شاخص های GFI, CFI, NNFI, NFI, RFI, IFI با توجه به

جدول ۳. ماتریس همبستگی بین خرده مقیاس های پرسشنامه					
مقیاس	۱	۲	۳	۴	۵
اجبار	۱				
جدایی	۴۹۶**	۱			
تحقیر	۵۳۲**	۷۰۲**	۱		
جنسی	۴۸۳**	۶۲۴**	۷۴۰**	۱	
خشونت	۴۸۹**	۶۶۰**	۷۴۱**	۶۷۳**	۸۳۱**
**همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنادار است					

شده است. این همبستگی ها که دامنه آنها از ۰/۴۹ تا ۰/۸۳۱ است، تماماً در سطح ۰/۰۱ به لحاظ آماری معنادار هستند.

جدول ۳. همبستگی درونی عامل ها را نشان می دهد؛ این همبستگی ها بر اساس متغیرهای مکنون، محاسبه شده اند؛ از این رو، در محاسبه آنها خطای اندازه گیری لحاظ

شکل ۱. مدل نهایی ساختار عاملی پرسشنامه خشونت در روابط دوستیابی

نیکویی برازش، برازندگی تعدیل یافته، برازندگی نرم شده و برازندگی نرم نشده استفاده شد. بر اساس جدول سه ی پژوهش حاضر، با توجه به مقادیر به دست آمده برای هر کدام از شاخص های برازش مدل و حدود مجاز برای این شاخصها، می توان نتیجه گرفت که شاخص های برازش مدل تحلیل عاملی تأییدی در وضعیت مطلوبی قرار دارند. نتایج این پژوهش با نتیجه تحقیقات (رودریگز دیاز و همکاران، ۲۰۱۷) همسو بود. به طور خلاصه می توان گفت، آزمون حاضر از دید روانسجی، از لحاظ روش اجرا و سیستم نمره گذاری کارا است و ضریب اعتبار قابل قبولی دارد. از نظر روایی، باید اذعان داشت که نیاز به تحقیقات بیشتری است تا رابطه ی نتایج آزمون حاضر، با ملاکهای خارجی بررسی شود؛ به ویژه در زمینه مقیاسهای این پرسشنامه، به دلیل اینکه یک رفتار ممکن است در یک فرهنگ و در موقعیت زمانی، عادی تلقی شود و همان رفتار در فرهنگ و جامعه دیگر یا در همان جامعه، منتهی در زمان دیگر، غیر عادی تلقی شود. در نهایت اینکه، مانند سایر آزمونهای روانی، نتایج این آزمون نیز، بایستی با توجه به نتایج روش های دیگر بررسی شخصیت، مورد استفاده قرار گیرد. پرسشنامه خشونت در روابط دوستیابی یکی از معدود ابزارهای ارزیابی است که به طور خاص برای نوجوانان و جوانان ساخت و هنجار شده است و بدون توجه به جنسیت و گرایش جنسی به پژوهشگر این امکان را می دهد، طیف وسیعی از اهداف را پوشش دهد، بنابراین به یک ابزار غربالگری بالقوه در زمینه های آموزشی و اجتماعی تبدیل شده است. این مسائل، همراه با پذیرش روزافزون پرسشنامه در کشورها و زبان های مختلف است، DVQ-R را به ابزاری مورد علاقه برای تحقیقات و زمینه های کاربردی تبدیل می کند (لویس رودریگز-فرانکو و همکاران، ۲۰۲۲).

از آنجا که در زمینه تحلیل عاملی تأییدی این پرسشنامه، تا به حال تحقیقی صورت نگرفته است بنابراین لازم است که سایر محققان با انتخاب نمونه های متفاوت و دارای

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش، اطلاعاتی را در مورد ساختار عاملی و سازگاری درونی ارزیابی رفتاری قربانی شدن در روابط دوستی نوجوانان با جنس مخالف، از طریق پرسشنامه خشونت در روابط دوستیابی با استفاده از نمونه ۲۳۰ نفر شرکت کننده ۱۵ تا ۲۵ ساله از هر دو جنس ارائه می کند. پنج مقیاس DVQ-R دامنه های موجود در ادبیات علمی را پوشش می دهد (اسکول-سانتوینا، لامبرت، هامل، ۲۰۱۳). در مقایسه با نسخه طولانی تر پرسشنامه که شامل ۴۲ سوال بود، DVQ-R به طور قابل توجهی کوتاه شده است بدون اینکه ویژگی های روان سنجی کافی نسخه ی قبلی خود (DVQ) را از دست بدهد. سازگاری داخلی خرده مقیاس های فرم کوتاه پرسشنامه مشابه آنهاست که در اعتبارسنجی فرم اصلی به دست آمده است (رودریگز-فرانکو و همکاران، ۲۰۱۰). زمانی که یک ابزار روانسنجی از زبانی به زبان دیگر ترجمه می شود، باید ویژگیها و کیفیت اندازه گیری آن از نظر اعتبار و روایی مورد مطالعه قرار گیرد. مسئله خاصی که در این پژوهش مورد مطالعه قرار گرفت، آزمون روایی درونی و روایی سازه ای پرسشنامه ی خشونت در رابطه دوستی با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی بود که محقق آن را به زبان فارسی ترجمه و هنجاریابی نمود. جوپ (۲۰۰۱) بیان می کند، روایی، تعیین می کند که آیا پژوهش، آنچه را قصد سنجش آن را دارد، به خوبی می سنجد یا نتایج پژوهشی، تا چه حد درست هستند. پژوهشگران، نوعاً با پرسیدن مجموعه ای از سوالها روایی را تعیین می کنند و غالباً پاسخها را در پژوهش دیگران جستجو می کنند. تاباچنیک و فیدل (۲۰۰۱)، حجم حدود ۲۰۰ نفر را برای برازش مدل کافی دانسته است (به نقل از هومن، ۱۳۸۴) که در این تحقیق این حجم نمونه با کنترل متغیرهای مزاحم رعایت شده است. در پژوهش حاضر از شاخص های خی دو، نسبت خی دو بر درجه آزادی، ریشه ی میانگین خطای برآورد،

- abuse: recent contributions, concept and assessment]. *Psicología Conductual*, 17, 433–451.
- Alfaro-
Urquiola, A. (2020). Validation of Dating Violence Questionnaire-R (DVQ-R) in a sample of young people from LaPaz. *Ajayu Órgano de Difusión Científica del Departamento de Psicología UCBS*, 18(1), 102-120.
- Breiding, M. J., Smith, S. G., Basile, K. C., Walters, M. L., Chen, J., & Merrick, M. T. (2011). Prevalence and characteristics of sexual violence, stalking, and intimate partner violence victimization—National Intimate Partner and Sexual Violence Survey, United States, Morbidity and Mortality Weekly Report, 63(SS08), 1–18.
- Cornelius, T. L., & Resseguie, N. (2007). Primary and secondary prevention programs for dating violence: A review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 12(3), 364–375
- Cunha, O., & Abrunhosa, R. (2013). Intimate partner violence offenders: Generating a data-based typology of batterers and implications for treatment. *The European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 5, 131–139.
- De Grace, A., & Clarke, A. (2012). Promising practices in the prevention of intimate partner violence among adolescents. *Violence and Victims*, 27, 849–859.
- Eshelman, L., & Levendosky, A. A. (2012). Dating violence: Mental health consequences based on type of abuse. *Violence and Victims*, 27(2), 215–228.
- Furman W, Shaffer L. (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. *Adolesc Romant Relat Sex Behav Theory Res Pract Implic*. 3–22. 105–127.
- Farhat, T., Haynie, D., Summersett-Ringgold, F., Brooks-Russell, A., & Iannotti, R. J. (2015). Weight perceptions, misperceptions, and dating violence victimization among U.S. adolescents. *Journal of Interpersonal Violence*, 30, 1511-1532.
- Franco LR, López-Cepero J, Díaz FJR. *Violencia doméstica: una* López-Cepero, J., Rodríguez-Franco, L., & Rodríguez-Díaz, F. J. (2015). Evaluación de la violencia de pareja. Una revisión de instrumentos de evaluación conductual. *Revista Iberoamericana de Diagnóstico y Evaluación Psicológica*, 40, 37-50
- ویژگیهای گوناگون به بررسی این ساختار بپردازند. با عنایت به کاربرد گسترده ی پرسشنامه توصیه می شود ویژگیها و کیفیت اندازه گیری عاملی آن در گروههای قومی، زبانی و فرهنگی مورد بررسی قرار گیرد تا بتوان براساس یافته های حاصل از این مطالعات به یک ابزار استاندارد، معتبر و روا در زمینه شناسایی مشکلات و آسیب های ارتباطی، در بین نوجوانان و جوانان دست یافت.
- ### تشکر و قدردانی
- پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از زنان شرکت کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می دارند.
- ### تعارض منافع
- نویسندگان این مطالعه هیچ گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.
- ### منابع
- اشرفی، مهناز؛ و منجزی، فرزانه (۱۳۹۲). اثربخشی آموزش مهارتهای ارتباطی بر میزان پرخاشگری دانش آموزان دختر دوره متوسطه، پژوهش های علوم شناختی و رفتاری، ۳(۱): ۵۵–۶۳
- انصاری اردلی، سجاد؛ و طاهری اردلی، مرضیه (۱۴۰۰). بررسی شیوع و عوامل مرتبط با پرخاشگری در بین نوجوانان و جوانان شهر اردل، دستاوردهای نوین در مطالعات علوم انسانی، ۴(۳۹): ۱۱–۲۰
- خلج آبادی فراهانی، فریده (۱۳۹۱). تأثیر معاشرت با جنس مخالف قبل از ازدواج بر احتمال طلاق در بین افراد تحصیلکرده دانشگاهی، مطالعات راهبردی زنان، ۵۸: ۲۲–۳۵
- خلج آبادی فراهانی، فریده؛ و مهریار، امیرهوشنگ. (۱۳۸۹). بررسی نقش خانواده در ارتباطات با جنس مخالف قبل از ازدواج در دختران دانشجو در تهران. خانواده پژوهی، ۶(۲۴): ۴۴۹–۴۶۸
- هومن، حیدرعلی (۱۳۸۴). مدل یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم افزار لیزرل تهران: سمت.
- Almendros, C., Gámez-Guadix, M., Carrobes, J. A., Rodríguez-Carballera, & A., & Porrúa, C. (2009). Abuso psicológico: Aportaciones recientes, concepto y medición [Psychological

- Lerner, J. S., & Keltner, D. (2001). Fear, anger, and risk. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81(1), 146–159.
- López-Cepero, J., Fabelo, H. E., Rodríguez-Franco, L., & Rodríguez-Díaz, F. J. (2016). The Dating Violence Questionnaire: Validation of the Cuestionario de Violencia de Novios Using a College Sample From the United States. *Violence and victims*, 31(3), 438–456.
- Menesini E, Nocentini A.(2008). Comportamenti aggressivi nelle prime esperienze sentimentali in adolescenza. [Dating aggression in adolescence.]. *G Ital Psicol.*; 35: 407–432.
- Mulford, C. F., & Blachman-Demner, D. R. (2013). Teen dating violence: Building a research program through collaborative insights. *Violence Against Women*, 19, 756–770.
- Niolon, P. H., Vivolo-Kantor, A., Latzman, N. E., Valle, L. A., Kuoh, H., Burton, T., & Tharp, A. T. (2015). Prevalence of teen dating violence and co-occurring risk factors among middle school youth in high-risk urban communities. *Journal of Adolescent Health*, 56, S5-S13.
- Novo, M., Fariña, F., Seijo, M. D., & Arce, R. (2012). Assessment of a community rehabilitation programme in convicted male intimate-partner violence offenders. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 12, 219–232.
- Presaghi F, Manca M, Rodriguez-Franco L, Curcio G (2015) A Questionnaire for the Assessment of Violent Behaviors in Young Couples: The Italian Version of Dating Violence Questionnaire (DVQ).
- Rodríguez-Díaz, F. J., Herrero, J., Rodríguez-Franco, L., Bringas-Molleda, C., Paño-Quesada, S. G., & Pérez-Sánchez, B. (2017). Validation of Dating Violence Questionnaire-R (DVQ-R). *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 16, 77–84.
- Rodríguez-Franco, L., Antuña, M. A., Rodríguez Díaz, F. J., Herrero, F. J., & Nieves, V. E. (2007). Violencia de género en relaciones de pareja durante la adolescencia: un análisis diferencial del Cuestionario de Violencia entre Novios (CuViNo). In R. Arce, F. Fariña, E. Alfaro, C. Civera, F. Tortosa (Eds.), *Psicología jurídica. Violencia y víctimas* (pp. 137–147). Council of Valencia.
- Glass, N., Perrin, N., Hanson, G., Bloom, T., Gardner, E., & Campbell, J. C. (2008). Risk for assault in abusive female same-sex relationships. *American Journal of Public Health*, 98, 1021–1027.
- García-Cueto, E., Rodríguez-Díaz, F. J., Bringas-Molleda, C., López-Cepero, J., Paño-Quesada, S., & Rodríguez-Franco, L. (2015). Development of the Gender Role Attitudes Scale (GRAS) amongst young Spanish people. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 15, 61–68.
- Hays, D. G., & Emelianchik, K. (2009). A content analysis of intimate partner assessments. *Measuring and Evaluation in Counseling and Development*, 42, 139–152.
- Joppe, M. (2001). The research process. *The Quantitative Report Journal*, 8(4), 597–607.
- Kubicek, K., McNeeley, M., & Collins, S. (2016). Young Men Who Have Sex With Men's Experiences With Intimate Partner Violence. *Journal of Adolescent Research*, 31, 143–175.
- Llor-Esteban, B., García-Jiménez, J. J., Ruiz-Hernández, J. A., & Godoy-Fernández, C. (2016). Profile of partner aggressors as a function of risk of recidivism. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 16, 39–46.
- Rodríguez-Franco, L., Juarros-Basterretxea, J., Paño-Quesada, S., Herrero, J., & Rodríguez-Díaz, F. J. (2022). Dating Violence Questionnaire for Victimization and Perpetration (DVQ-VP): An interdependence analysis of self-reports. *International journal of clinical and health psychology : IJCHP*, 22(1), 100276.
- Lin, W. H., & Chiao, C. (2020). Adverse adolescence experiences, feeling lonely across life stages and loneliness in adulthood. *International journal of clinical and health psychology : IJCHP*, 20(3), 243–252.
- Lavoie, F., & Vézina, L. (2001). Violence faite aux filles dans le contexte des fréquentations à l'adolescence: Élaboration d'un instrument (VIFFA). *Canadian Journal of Community Mental Health*, 20(1), 153–171.
- Lara, L., & López-Cepero, J. (2018). Psychometric properties of the Dating Violence Questionnaire: Reviewing the evidence in Chilean Youths. *Journal of Interpersonal Violence*.

- Rabin, R. F., Jennings, J. M., Campbell, J. C., & Bair-Merritt, M. H. (2009). Intimate partner screening tools. A systematic review. *American Journal of Preventive Medicine*, 36, 439–445.e4.
- Ruiz-Hernández, J. A., García-Jiménez, J. J., Llor-Esteban, B., & Godoy-Fernández, C. (2015). Risk factors for intimate partner violence in prison inmates. *The European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 7, 41-49.
- Rodríguez-Franco, L., López-Cepero, J., Rodríguez-Díaz, F. J., Bringas, C., Antuña, A., & Estrada, C. (2010). Validación del cuestionario de violencia entre novios (CUVINO) en jóvenes hispanohablantes: Análisis de resultados en España, México y Argentina. *Anuario de Psicología Clínica y de la Salud*, 6, 45-52.
- Schinkel, W. (2010). *Aspects of violence: A critical theory*. New York, NY: Palgrave MacMillan.
- Shorey, R. C., Zucosky, H., Bradsfield, H., Febres, J., Cornelius, T. L., Sage, C., & Stuart, G.L. (2012). Dating violence prevention programming: directions for future interventions. *Aggression and Violent Behavior*, 17, 289–296.
- World Health Organization. (2010). Preventing intimate partner and sexual violence against women: Taking action and generating evidence. http://www.who.int/violence_injury_prevention/publications/violence/9789241564007_eng.pdf.
- WHO. (2015). WHO Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence against Women. In: WHO [Internet]. cited 9 Apr. Available .
- Wolfe, D. A., Scott, K., Reitzel-Jaffe, D., Wekerle, C., Grasley, C., & Straatman, A.-L. (2001). Development and validation of the Conflict in Adolescent Dating Relationships Inventory. *Psychological Assessment*, 13, 277-293.
- Williams JR, Ghandour RM, Kub JE. (2008). Female Perpetration of Violence in Heterosexual Intimate Relationships: Adolescence through Adulthood. *Trauma Violence Abuse*, 9: 227–249.

